

Kouluaika

Helsingin lyseossa, Ressussa oli hyvä opetus ja lukioaikana olimme erityisen ihastuneita historianopettajamme Ranta-Knuuttilan opetuksiin. Hän sai meidät ymmärtämään historiaa ja politiikkaa ja kiinnostumaan, suorastaan innostumaan niistä. Hän selitti tarkkaan mitä Paasikiven linja ja Paasikiven-Kekkosen linja tarkoittivat, mikä olikin keskeisen tärkeä asia tietää ja ymmärtää siihen aikaan.

Myös Ranskan kielen ja kulttuurin opiskelu heti oppikoulun ensimmäiseltä luokalta alkaen antoi paljon kulttuuritaustaa. Tämähän oli isän tietoinen tarkoitus. Meillä oli kaikilla ranskankielinen nimi, minun nimeni oli Maigret, useimmilla oli jonkin kirjailijan nimi: Corneille, Molière, Verlaine jne. Historian ja ranskankielen opettajien lisäksi on mieleeni jäänyt matematiikan ja Suomen kielen opettajat, koska he osasivat aineensa hyvin opettaa. Kirjallisuuden opettamisessa koulussa on se vaikeus, että niiden lukeminen koulussa vieraannuttaa niiden kiehtovuudesta. Kirjallisuutta pitäisi lukea silloin kun siitä on kiinnostunut. ”Vanhus ja meri” ja ”Länsirintamalta ei mitään uutta” kiehtoivat silloinkin, mutta ”Seitsemän veljestä” menetti moneksi vuodeksi kiinnostavuutensa ja tuntui vain kuivalta muinaisjäännökseltä, vaikka myöhemmin luettuna se on tietysti loistava.

15-vuotiaana v –61 olin kuukauden kieliopintomatkalla Ranskassa. Mieleeni on jäänyt, kuinka opas sanoi, että muistakaa sitten Suomen kansainvälinen asema, kun puhutte politiikkaa ranskalaisten kanssa. Me puhuimme ihan mitä halusimme.

Meillä oli luokalla yksi kansandemokraattisen perheen lapsi. Hän ei ollut millään tavalla syrjitty eikä myöskään yrittänyt puhua muita ympäri, hän oli kaikissa riennoissa poikamaisesti mukana. Mormoniperheen poika sitten taas sattui olemaan se luokan koulukiusattu. Minä en kiusannut.

Minusta piti tulla sotilasasiamies Pariisiin ja parhaasta kaveristani Risto Weltheimistä suurlähettiläs. Jälkimmäinen on ollutkin jo Pariisin lähetystössä töissä ja on jonkin Etelä-Amerikan maan suurlähettiläs.

Koulussa toimi myös Yhteiskunnallinen kerho, jossa myöhemmin maolaisten johtajaksi tullut Matti Puolakka vaikutti. Kuulimme eri puolueiden mielipiteitä ja ohjelmia, Pentti Saarikoski ja Arvo Salokin kävivät, ym mielenkiintoista järjestettiin. Muistan että kokoomuslainenkin alustaja suhtautui utooppisesti tulevaisuuteen ja ajatteli olevansa ihanneyhteiskunnan rakentamisen työssä poliitikkona ja kokoomuslaisena, vaikka nyt kunnioittikin tätä porvarillista demokratiaa ja oikeistolaisuutta tämän hetken parhaana ratkaisuna, reformien kautta tulee silti jatkuvasti pyrkiä parempaan, on siis jopa kokoomuksenkin mielipide.

Syvällisiä keskusteluja käytiin lähimpien koulukaverien kanssa monta kertaa myöhäismurrosiän tapaan kävelyillä ja iltaisin kotiloissa.

Alli Nissisen valmistavassa koulussa oli luokkatoverinani yksi myöhempi kuuluisuus, nykyinen ulkoministeri Erkki Tuomioja. Veljeni luokalla oli nykyinen yliopiston rehtori Ilkka Niiniluoto. Muitakin menestyneitä sieltä löytyy, esim juuri veljeni Vesa Santavuori, Helsingin Sanomien ulkomaantoimittaja ja internet-sivujen toimittaja. Ilkka Niiniluoto, Jarkko Sauli ja Vesa muodostivat kolme muskettisoturia ja minä nuorempana pääsin joskus mukaan D'Artagnanina. Me olimme vain hyviä kavereita kaikki siihen aikaan eikä kukaan ajatellut mitä kenestäkin tulee myöhemmin, eikä politiikkaa puhuttu päinvastoin kuin sitten lukiossa. Viimeisen luokan kansakoulusta olin Kruunuhaan valmistavassa koulussa, kun Alli Nissisen koulu lakkautettiin.